

แนวทางการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้าง ในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทย

เมื่อนายจ้างนำเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในสถานประกอบการเอกชนมากขึ้น อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างขึ้น เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญานั้น สามารถกล่าวได้ว่าลักษณะของการให้ความคุ้มครองนั้นมีลักษณะของ "การแก้ไขเยียวยา" ความเสียหาย ซึ่งแตกต่างจากลักษณะของกฎหมายในต่างประเทศ (เช่น ประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดา) ซึ่งมีลักษณะของ "การป้องกัน" ความเสียหาย อีกทั้งกฎหมายแรงงานซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่กำหนดเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และความสัมพันธ์กันระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเกี่ยวกับการจ้างและการทำงานนั้น ยังไม่มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างไว้อย่างชัดเจน

ดังนั้น ในบทนี้จะกล่าวถึงพัฒนาการการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมายของประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์ถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อเสนอแนะแนวทางในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทยต่อไป

4.1 พัฒนาการการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย

ก่อนอื่นต้องศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยในอดีตกาล โดยเฉพาะทัศนคติของคนไทยเกี่ยวกับอำนาจรัฐและสิทธิส่วนบุคคล

จากศิลาจารึกได้มีการตีความว่า สังคมสมัยสุโขทัยนั้น เป็นสังคมแห่งสิทธิเสรีภาพ กล่าวคือ ใครจะค้าขายอะไรก็ได้โดยเสรี ดังศิลาจารึกกล่าวไว้ว่า "ใครจักใครค้าข้าวค้า ใครจัก

ใคร่ค้าม้าค้า ใคร่จักใคร่ค้าเงือน (เงิน) ค้าทองคำ..."¹ ซึ่งน่าจะสะท้อนให้เห็นถึงการให้เสรีภาพอย่างเต็มที่ในการค้าขาย ถ้าเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ยังมีการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของปัจเจกชน เมื่อหัวหน้าครอบครัวล้มหายตายจาก ทรัพย์สินสมบัติต่างๆ เช่น บ้านเรือน เสื้อผ้า ฉางข้าว สนวนหมากพลู ของบรรพบุรุษให้ตกทอดสู่ทายาท ซึ่งก็ได้กล่าวไว้ในศิลาจารึกว่า "ไพร่ฟ้าหน้าใส ลูกเจ้าลูกขุนผู้ใดแล้ ล้มหายตายกว่าเหย้าเรือนพ่อเชื้อเสื้อค้ำมัน ข้างลูกเมียเคียงข้าง ไพร่ฟ้าข้าไท ปาหมาก ปาพลู พ่อเชื่อมั่นไว้แก่ลูกมันสิ้น"²

มีคนตั้งข้อสังเกตว่า ศิลาจารึกในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ อาจถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทยก็ได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับการตีความและความคิดเห็นของแต่ละบุคคล³ และกฎหมายที่ใช้ในการปกครองแผ่นดิน เมื่อใครไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็จะมาตีระฆังที่แขวนอยู่ตรงประตูดัง เพื่อร้องทุกข์ได้ตามหลักศิลาจารึกนั้น⁴ แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองเรื่องของสมัยสุโขทัยที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับสภาพสังคมและการเมืองของไทยไว้ในปาฐกถาเรื่อง "สังคมสมัยกรุงศรีอยุธยา" ว่า "ระบอบการปกครองของกรุงศรีอยุธยานั้นเป็นระบอบการปกครองซึ่งพระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจเป็นล้นพ้น ด้วยเหตุนี้สังคมในสมัยอยุธยาจึงเป็นสังคมที่ขึ้นอยู่กับพระมหากษัตริย์โดยตรง ความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรในอาณาจักรอยุธยานั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ากับข้าโดยแท้"⁵

¹ดิเรก ชัยนาม, "วิวัฒนาการกฎหมายไทย". รวมปาฐกถาชุดล่าสุด (กรุงเทพมหานคร: ศึกษิตสยาม, 2512), หน้า 41.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 42.

³ลิขิต ธีรเวคิน, วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 (แก้ไขเพิ่มเติม), (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 18.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

⁵พนัส ทัศนียานนท์, สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของชนชาวไทย, วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับที่ 3 ปีที่ 11, 2523, หน้า 439

จากคำกล่าวข้างต้นนั้น สามารถกล่าวได้ว่า การเมืองการปกครองนับแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา นั้นมีรูปแบบการปกครองโดยอำนาจเด็ดขาดของทหารและอำนาจผูกขาดอยู่กับชนชั้นปกครอง คือ พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนางและทหาร

สำหรับชนชั้นผู้ถูกปกครองนั้น หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้อธิบายต่อว่า "ไม่เคยปรากฏว่าสนใจในโชคชะตาของพระมหากษัตริย์พระองค์ใดพระองค์หนึ่งโดยเฉพาะ และไม่เคยปรากฏว่าประชาชนในสมัยอยุธยาได้ริเริ่มคิดกบฏหรือคิดโค่นล้มราชบัลลังก์ของพระมหากษัตริย์เลยแม้แต่ครั้งเดียว ความผันผวนในทางการเมืองสมัยอยุธยานั้นเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจทั้งสิ้น หากผู้ใดมีอำนาจสูงสุดขึ้นมา ประชาชนก็ตกอยู่ใต้อำนาจของผู้นั้นและยอมรับโดยไม่มีข้อขัดแย้งแต่อย่างใดว่าผู้นั้นเป็นผู้มีอิทธิพลเหนือตน ปรากฏการณ์หรือสภาพจิตใจเช่นนี้เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นลักษณะอันเที่ยงแท้ของคนไทยตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบัน จนถึงขณะนี้ก็ไม่ปรากฏว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเท่าไรนัก"⁶

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การเมืองการปกครองของคนไทยมีลักษณะเป็นการยอมรับอำนาจรัฐ เมื่อเป็นเช่นนี้สิทธิส่วนบุคคลในฐานะที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจรัฐ จึงเป็นเรื่องที่คนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาจะกล่าวอ้างได้

ถึงแม้ว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่จะแสดงไว้ว่า คนไทยที่เป็นสามัญชนนั้น มีอยู่ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ไพร่และทาส โดยเฉพาะไพร่นั้นแม้จะถือว่าเป็นคนที่มีความเป็นไทแก้ตัวก็ตาม แต่ก็ยังต้องมีสังกัดอยู่กับเจ้าขุนมูลนายของตน และการสังกัดของไพร่นั้นก็คือการมีหน้าที่ที่จะต้องรับใช้มูลนายเพื่อแลกเปลี่ยนกับการคุ้มครองความปลอดภัย ดังนั้นนักประวัติศาสตร์ท่านหนึ่งจึงสรุปเกี่ยวกับการเลิกไพร่ซึ่งเป็นพระราชกรณียกิจอันสำคัญยิ่งของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวไว้ว่า "ชนชาติไทยต้องใช้เวลาอันนานในการไต่เต้าไปสู่เสรีภาพ และก็เป็นเสรีภาพที่ปู่ทวดของเรามีได้ต่อสู้เรียกร้องทวงสิทธิ แต่เป็นการที่ผู้ที่อยู่เบื้องบนโปรดพระราชทานโปรยลงมาให้เรื่องราวและวิธีการที่ไพร่ทั้งหลายได้ก้าวมาสู่ความเป็นไท เมื่อ พ.ศ.2425 จึงเป็นเรื่องเคลือบคลุมไม่ใคร่ครามเหมือนการทวงถามเรียกร้องสิทธิการปกครองตนเองในคราวเปลี่ยนระบบการปกครอง เมื่อ พ.ศ.2475 นั้น"⁷

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 440.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 440.

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 โดยกลุ่มบุคคลที่เรียกตัวเองว่าคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่ความจริงข้อหนึ่งที่ต้องยอมรับก็คือ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีผลให้อำนาจการปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ไทยในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (absolute monarchy) ต้องสิ้นสุดลงและผู้ที่เข้ามาใช้อำนาจแทนพระมหากษัตริย์ก็คือกลุ่มผู้นำยุคใหม่ซึ่งประกอบไปด้วย ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน ในระบอบการปกครองเดิม ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่หาได้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วยไม่

ประเทศไทยจึงได้ชื่อว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยได้รับเอาแนวคิดทางตะวันตกมาใช้ คือ การมีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด เพื่อเป็นสิ่งยืนยันความชอบธรรมในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และสิทธิส่วนบุคคลได้ถูกกำหนดขึ้นในสังคมที่มีระบบการเมืองการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ส่งผลให้มีการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทยอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมโดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญฉบับแรกคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม 2475 เปลี่ยนมาเรียกว่า "รัฐธรรมนูญ" แทน ซึ่งเป็นคำที่หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ (พระองค์เจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์ เป็นผู้ริเริ่ม) ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญถาวรฉบับแรกของประเทศไทย⁸ ได้บัญญัติหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ แต่ก็ยังไม่ได้กล่าวถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยเฉพาะ เพียงแต่บัญญัติรวมไว้กับสิทธิเสรีภาพอื่นๆ ในมาตรา 14 ที่บัญญัติว่า "ภายในบังคับแห่งบทกฎหมายบุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย เคหสถาน ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การโฆษณา การศึกษาอบรม การประชุมโดยเปิดเผย การตั้งสมาคม การอาชีพ" และรัฐธรรมนูญฉบับต่อๆ มาก็บัญญัติไว้ในทำนองเดียวกัน เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2490 มาตรา 23 ก็มีเนื้อหาในทำนองเดียวกันกับรัฐธรรมนูญฉบับแรก ขณะที่ความเปลี่ยนแปลงเริ่มปรากฏขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 ที่มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิเสรีภาพแยกออกเป็นหลายมาตราและให้รายละเอียดมากขึ้น และได้บัญญัติรับรองคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นครั้งแรกในมาตรา 35 วรรคแรก⁹ มาตรา 40¹⁰ และมาตรา 43¹¹ และบทบัญญัตินี้ก็ได้รับการรับรองอีกครั้ง

⁸ไพโรจน์ ชัยนาม. สถาบันการเมืองและกฎหมายรัฐธรรมนูญ. (กรุงเทพมหานคร: สาราศึกษาการพิมพ์, 2524) หน้า 196.

⁹มาตรา 35 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการพูด การเขียน การพิมพ์และการโฆษณา

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2475 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2495 มาตรา 33 (มาตรา 43 เดิม) ส่วนมาตรา 40 เดิมกลับไม่ได้รับรองไว้ ถัดมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 ก็ได้มีการกล่าวโดยรวมสองมาตราไว้ คือ มาตรา 33 เสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น (มาตรา 35 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492) และมาตรา 38 บัญญัติรับรองเรื่องการคุ้มครองข้อมูลสื่อสารถึงกัน แต่เรื่องสิทธิของบุคคลในครอบครัวไม่ได้กล่าวถึง

ภายหลังการต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยในเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 ของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชน ความเปลี่ยนแปลงในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญก็ได้รับการยอมรับอย่างชัดเจนมากขึ้น โดยได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 รวม 3 มาตรา ได้แก่ มาตรา 40 วรรคแรก เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น¹² ส่วนมาตรา 46 เรื่องเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารก็มีความชัดเจนในข้อยกเว้นที่รัฐสามารถเข้าไปล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยอ้างเหตุที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้¹³ และมาตรา 49 การคุ้มครองสิทธิในครอบครัว¹⁴

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำได้ก็แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลอื่นหรือเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะคับขัน หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความเสื่อมทรามทางจิตใจของยุวชน...

¹⁰มาตรา 40 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อถึงกันโดยทางไปรษณีย์ หรือทางอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกักหรือการเปิดเผยจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์หรือสิ่งสื่อสารอื่นใดที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคในการใช้การสื่อสารที่จัดไว้เป็นบริการสาธารณะ

¹¹มาตรา 43 สิทธิของบุคคลในครอบครัวย่อมได้รับการคุ้มครอง

¹²มาตรา 40 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์และการโฆษณา

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือเพื่อระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน...

¹³มาตรา 46 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางไปรษณีย์หรือทางอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย

ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 บัญญัติไว้ทำนองเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 คือมาตรา 34 เรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มาตรา 39 เรื่องเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร ถ้อยคำของรัฐธรรมนูญได้มีการเพิ่มเติมโดยไม่จำกัดเฉพาะการติดต่อทางไปรษณีย์อย่างเดียว และมาตรา 41 เรื่องการคุ้มครองสิทธิในครอบครัวซึ่งยังคงเนื้อหาและหลักการเช่นเดิม ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 ได้มีความเปลี่ยนแปลงโดยบทบัญญัติมาตรา 37 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นซึ่งได้ขยายความรวมไปถึงการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ส่วนมาตรา 44 เรื่องสิทธิของบุคคลในครอบครัวนั้นได้ขยายความเพิ่มเติมโดยได้บัญญัติให้มีความหมายครอบคลุมมากขึ้น¹⁵

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2539 ก็ได้มีการขยายความมากขึ้น โดยเฉพาะในมาตรา 39 วรรคแรก เรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มาตรา 47 สิทธิของบุคคลในครอบครัว และได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิในการรับทราบข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับตนในมาตรา 48 ทวิ¹⁶ ไว้เป็นครั้งแรก ส่วนเรื่องเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 45 ยังคงมีหลักการเช่นเดิม

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หรือฉบับปัจจุบันก็ยังคงรับรองถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ โดยบัญญัติไว้รวม 4

การตรวจ การกักหรือการเปิดเผยจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ หรือสิ่งสื่อสารอื่นใดที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการสื่อสารที่จัดไว้เป็นบริการสาธารณะ

¹⁴มาตรา 49 สิทธิของบุคคลในครอบครัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

¹⁵มาตรา 44 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศหรือชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

¹⁶มาตรา 48 ทวิ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูล หรือข่าวสารจากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ในเมื่อการนั้นมีหรืออาจจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ได้แก่มาตรา 34 การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล¹⁷ มาตรา 37 เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร¹⁸ มาตรา 39 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น¹⁹ และมาตรา 58 สิทธิในการรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะ²⁰

ดังนั้น หากกล่าวโดยสรุป การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับที่ผ่านมาของประเทศไทยจนถึงปัจจุบันนั้นจะปรากฏหลักการอยู่ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

---

¹⁷มาตรา 34 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

¹⁸มาตรา 37 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

¹⁹มาตรา 39 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกัน หรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน...”

²⁰มาตรา 58 “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

1. การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและการห้ามการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายที่จะส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์สาธารณะ (มาตรา 34)
2. การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ติดต่อสื่อสารถึงกัน เว้นแต่กรณีเข้าข้อยกเว้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้อำนาจที่จะสามารถเข้าไปแทรกแซงได้ (มาตรา 37)
3. การคุ้มครองในเรื่องการแสดงความคิดเห็นที่ห้ามมิให้ไปกระทบกับสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น (มาตรา 39)
4. การคุ้มครองสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารราชการ ขณะเดียวกันการเปิดเผยนั้นก็ได้รับการคุ้มครองว่าต้องไม่ไปกระทบสิทธิของบุคคลอื่นด้วย (มาตรา 58)

ทั้งนี้ แม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะบัญญัติไว้เป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล แต่ในขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญก็ได้รับรองเป็นสิทธิเด็ดขาด โดยยังเปิดช่องเป็นข้อยกเว้นในบางกรณีที่สามารถล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังนี้

1. ถ้าการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อมูลนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะชน (มาตรา 35)
2. ถ้าการละเมิดเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (มาตรา 37)
3. สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารราชการที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดไว้

4.2 ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลตามบริบทกฎหมายไทย

จากบันทึกทางประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นว่าประชาชนในสังคมไทยยังไม่มีความตื่นตัวในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเฉกเช่นประเทศตะวันตก เพราะได้รับสิทธิ เสรีภาพมาจากความเมตตากรุณาของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อประชาชน ดังนั้น ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลจึงมีขอบเขตที่ไม่กว้างมากนัก แต่ในปัจจุบันนี้ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มีการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้นและกระทำในหลากหลายรูปแบบ ทำให้

การให้ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลมีขอบเขตที่กว้างมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

(1) **สุขุม ศุภนิติย์** ได้อธิบายว่า "สิทธิส่วนบุคคล" หมายถึงการดำเนินชีวิตของบุคคลผู้หนึ่งในสังคมที่เขาอยู่อาศัยอย่างมีความสงบ โดยปราศจากการเข้ารบกวนหรือนำไปเปิดเผยต่อสาธารณชนที่ทำให้เขารู้สึกไร้ค่าหรือเปื้อนหน้าหรือสูญเสียศักดิ์ศรีในความเป็นตนเองในการดำเนินชีวิตเช่นนั้น ซึ่งความหมายของการดำเนินชีวิตของบุคคลมีการดำเนินกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงสถานภาพการปกครองในสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี วัฒนธรรมและยุคสมัยเป็นองค์ประกอบ ซึ่งสามารถกล่าวได้สั้นๆว่า เป็นสิทธิที่จะดำเนินชีวิตตามอัธยาศัยของตนเองโดยชอบด้วยกฎหมาย²¹

(2) ความหมายของ สิทธิส่วนบุคคล ในคำพิพากษาศาลฎีกา

หมายความว่า สิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพังโดยปราศจากการรบกวนจากบุคคลภายนอก ทั้งนี้เพราะการที่บุคคลเข้ามาสอดแทรกหรือเกี่ยวข้องโดยชัดหรือแย้งกับความต้องการของผู้ที่ถูกรบกวน บุคคลนั้นย่อมเสียความเป็นอิสระส่วนบุคคล และได้หมายความรวมถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4301/2541 ศาลได้รับรองคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 34 ไว้ชัดเจน สิทธิดังกล่าวครอบคลุมถึง "สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนบุคคล" การที่จำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคารกล่าวข้อความว่า "โจทก์มีปัญหาในครอบครัว ทะเลาะเบาะแว้งกัน มีปัญหากับพนักงานในสาขาถึงได้ถูกย้ายไปสำนักงานใหญ่ อยู่ไม่นานก็คงต้องถูกไล่ออก" ต่อ อ. ลูกค้าของธนาคาร ย่อมเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หากใช่เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่สามีภรรยาทะเลาะกันหรือเป็นคำติชมของผู้บังคับบัญชาหรือเป็นการกล่าวคาดคะเนแต่อย่างใดไม่ ตามฎีกานี้จะเห็นได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตส่วนบุคคลทั้งในครอบครัวและเพื่อนร่วมงานถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลอย่างหนึ่ง ผู้ล่วงละเมิดนั้นกระทำโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายย่อมมีความผิด

²¹สุขุม ศุภนิติย์, "สัมมนากฎหมายแพ่ง" บรรยาย ณ สำนักฝึกอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2536.

นอกจากนี้ คำพิพากษาศาลฎีกาในคดีหมิ่นประมาทได้วินิจฉัยกรณีที่เป็น "เรื่องส่วนบุคคล" มาตรา 330 วรรคสอง ประมวลกฎหมายอาญาไว้ด้วย คำว่า "เรื่องส่วนบุคคล" ตามมาตราดังกล่าว โดยปกติศาลจะใช้ในความหมายที่เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับหน้าที่การงานในตำแหน่งและเป็นเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน แต่ขณะเดียวกันอาจเป็น "ข้อมูลส่วนบุคคล" ด้วยก็ได้ เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 407/2523 เรื่องที่โจทก์จ่ายเช็คไม่มีเงินและถูกธนาคารแจ้งความจับ เป็นเรื่องส่วนบุคคลของโจทก์ไม่เกี่ยวกับหน้าที่การงานของโจทก์ในตำแหน่งนายกเทศมนตรี อันจะถือได้ว่าเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 782/2524 ข้อความในหนังสือพิมพ์ว่า "ไอ้เสียบ้ากาม" ทำให้เข้าใจว่าโจทก์มักมากในกามคุณผิดวิสัยปุถุชนทั่วไป "จ่ายเช็คสามพันบาทก็แดง" เข้าใจว่าออกเช็คเพียงสามพันบาทก็ไม่มีเงิน เป็นหมิ่นประมาท กล่าวในเรื่องส่วนบุคคล ไม่มีลักษณะการติชมอย่างเป็นกลางและเป็นธรรมตามวิสัย เพื่อประโยชน์ต่อประชาชน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2272/2527 จำเลยปิดประกาศภาพถ่ายโจทก์โดยมีข้อความภาษาอังกฤษกำกับเป็นภาษาไทยว่า โจทก์เป็นหนี้จำเลย 15,010 บาท ยังเรียกเก็บไม่ได้หรือยังไม่ได้ชำระ โดยจำเลยปิดประกาศดังกล่าวในสถานบริการของจำเลยซึ่งมีลูกค้าเข้าไปรับบริการ ถือว่าเป็นการกล่าวหาร้ายแรง ทั้งเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1853/2530 จำเลยตีพิมพ์บทความเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ว่า โจทก์มีความแตกแยกในครอบครัวถึงขั้นจะหย่าขาดจากสามี เป็นหมิ่นประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3252/2543 โจทก์มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับจำเลย ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่จะกล่าวหาเรื่องร้ายประจานโจทก์ด้วยถ้อยคำหมิ่นประมาทโจทก์ ทั้งข้อความอันเป็นหมิ่นประมาทโจทก์เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนบุคคล ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

บางกรณีแม้ข้อมูลจะมีลักษณะเป็นข้อมูลส่วนบุคคล แต่การเปิดเผยอาจไม่เข้าข่ายหมิ่นประมาท หากเข้าข้อยกเว้นของกฎหมาย เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6483/2531 การที่หนังสือพิมพ์เสนอข้อความว่าโจทก์ถูกฟ้องเป็นบุคคลล้มละลาย เป็นคนมีหนี้สินล้นพ้นตัว เป็นการบรรยายรายงานเรื่องที่โจทก์ถูกฟ้องต่อศาลเป็น

คดีล้มละลาย ถือว่าจำเลยได้แจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเป็นเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ 1064/2531 การกล่าวอ้างข้อมูลส่วนบุคคลหรือคุณสมบัติของบุคคลในกระบวนการพิจารณาคดีในศาล เช่น โจทก์เล่นการพนัน บ้านของโจทก์ตั้งเป็นบ่อนการพนัน ไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้อนุบาลของ จ. ขอให้ศาลเพิกถอนออกจากการเป็นผู้อนุบาล ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท

คำพิพากษาฎีกาที่ 2212/2536 การเบิกความไปตามที่ทนายความซักถามในระหว่างการพิจารณาคดี โจทก์ไม่ค่อยทำหน้าที่ ธนาคารได้ลงโทษตัดเงินเดือนโจทก์ 10% ฐานไม่ค่อยมาทำงาน เป็นการตอบไปตามประเด็นที่คู่ความซักถามตามหน้าที่ของพยาน ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

เมื่อปีพุทธศักราช 2540 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นฉบับที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมากฉบับหนึ่ง ดังนั้นคำว่า "ข้อมูลส่วนบุคคล" จึงเริ่มจะปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาในปี พ.ศ. 2543 โดยก่อนหน้านั้นศาลได้กล่าวถึงสิทธิส่วนบุคคลเท่านั้น ดังปรากฏในตัวอย่างคำพิพากษาคดีต่างๆ เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 4126/2543 คำว่า "ข้อมูลส่วนบุคคล" ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 4 หมายถึง สิ่ง que แสดงถึงเรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดอันเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลผู้นั้นซึ่งจำแนกให้เห็นความแตกต่างจากเรื่องราวของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะบันทึกหรือทำให้ปรากฏในเอกสารหรือวัตถุใดๆ

(3) ความหมายของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้นิยามคำว่า "ข้อมูลส่วนบุคคล" ไว้ว่า หมายถึง "ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรมหรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีหมายเลข รหัสหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะ

เสียงของคนหรือรูปถ่ายและให้ความหมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย”

(4) ความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้วินิจฉัยและได้ให้ตัวอย่างของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยสามารถสรุปได้ว่า หมายถึง สิ่งที่แสดงเรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้ไม่ว่าจะบันทึกหรือทำให้ปรากฏในเอกสารหรือวัตถุใดๆ

ข้อมูลฐานะทางการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน บันทึกสรุปประวัติและพฤติกรรมของบุคคลและประวัติอาชญากรรมของบุคคล เป็นข้อมูลส่วนบุคคล (คำวินิจฉัยที่ สค. 1/2542 และคำวินิจฉัยที่ สค. 8/2542) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลส่วนบุคคล แต่หากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจักเป็นประโยชน์ทั้งต่อหน่วยงานของรัฐและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ก็สามารถเปิดเผยต่อได้ (คำวินิจฉัยที่ สค.1/2542)

คำร้องขอทำสิ่งที่ลวงล้าลำน้า, สำเนาโฉนดที่ดินและสำเนาแบบแปลนทำเทียบเรือที่มีผู้ขออนุญาตต่อกรมเจ้าท่าไม่ใช่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการขออนุญาตดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย (คำวินิจฉัยที่ สค.17/2543) การขอให้เปิดเผยกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือโฉนดที่ดินของบุคคลใดเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยนั้นเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล แต่เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นเอกสารมหาชน การเปิดเผยให้แก่เจ้าหน้าที่มีอำนาจตามกฎหมายย่อมกระทำได้ ตามนัยมาตรา 24(8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 (คำวินิจฉัยที่ สค.18/2543)

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน อายุ เพศของนักเรียน เหตุผลพิเศษในการคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาแม้จะไม่ปรากฏชื่อ นามสกุลของผู้ปกครอง ปรากฏเหตุผลเพียงแต่ข้อมูลเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนเพราะผู้ปกครองเป็นผู้มีอุปการคุณของโรงเรียน ผู้สนับสนุนโครงการ ผู้ที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับทางโรงเรียน โดยไม่มีการบ่งบอกให้ทราบเป็นการเฉพาะตัว

บุคคลหรือสิ่งที่บอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคล และแม้ว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเอกชน แต่ก็มิใช่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้นการที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อ้างว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จึงฟังไม่ขึ้น (คำวินิจฉัยที่ สค. 35/2543)

รายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นรายงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ มิใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลอื่น การเปิดเผยรายงานการสืบสวนนี้ก็ได้เป็นการรुक้าสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควร (คำวินิจฉัยที่ พส. 3/2545)

คำสั่งลงโทษถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคล แต่ก็ยังเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องกับผลการสืบสวนข้อเท็จจริงถึงกระบวนการการปฏิบัติงาน การเปิดเผยย่อมทำให้ทราบชัดว่ากระบวนการปฏิบัติงานมีความบกพร่องหรือไม่ในระดับใด การเปิดเผยจึงไม่เป็นการรुक้าสิทธิส่วนบุคคล (คำวินิจฉัยที่ พส.3/2545)

การเปิดเผยรายชื่อผู้กระทำความผิด ฐานความผิดและจำนวนเงินที่ถูกเปรียบเทียบปรับกรณีความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 แม้จะเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล แต่เป็นเรื่องของการกระทำความผิดของบุคคลที่มีผลกระทบต่อสาธารณะอย่างยิ่ง เป็นข้อมูลที่เปิดเผยได้ ซึ่งได้ขังน้ำหนักโดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน (คำวินิจฉัยที่ สค. 1/2545)

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ทำงานและที่อยู่ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของศาลเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล แต่โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติว่าเจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะทราบข้อมูลดังกล่าว (คำวินิจฉัยที่ สค.32/2545)

สำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขออนุญาต สำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยินยอมให้ทำการปลูกสร้างอาคารในที่ดิน เป็นข้อมูลส่วนบุคคลและแบบก่อสร้าง (แบบแปลน) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่แสดงถึงรสนิยม วัตถุประสงค์ในการใช้สอยและสิทธิความเป็นส่วนบุคคลของเจ้าของ เป็นข้อมูลที่เป็นการเฉพาะตัว จึงเป็นข้อมูลส่วนบุคคลซึ่ง

หากเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นการล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร (คำวินิจฉัยที่ สค. 7/2546)

การขอตรวจดูและขอสำเนาเพียงลายมือชื่อภาษาอังกฤษที่ปรากฏอยู่ในคำร้องขอหนังสือเดินทางไปต่างประเทศ คำร้องขอต่อหนังสือเดินทางไปต่างประเทศและในหนังสือเดินทางไปต่างประเทศของนายพรสนอง ตูจินดา ลายมือชื่อภาษาอังกฤษดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (คำวินิจฉัยที่ สค.10/2546)

4.3 สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทย

ก่อนจะพิจารณากฎหมายของประเทศไทยที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทยนั้น ต้องพิจารณาถึงกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศไทยก่อน แต่จากการศึกษาวิจัยพบว่าไม่มีกรณีการฟ้องร้องเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนต่อศาลในประเทศไทย อาจจะเป็นเพราะลูกจ้างอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หรืออาจจะเป็นเพราะประเทศไทยยังไม่นิยมการฟ้องร้องคดีต่อศาล (เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดา) หรืออาจจะเป็นเพราะปัจเจกชนในสังคมไทยยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมตะวันตก

เมื่อยังไม่มีประเด็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนฟ้องร้องสู่ศาลในประเทศไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวแทนลูกจ้างจากบริษัทเอกชน ตัวแทนองค์กรนายจ้างและตัวแทนองค์กรลูกจ้าง เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและทัศนคติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องว่ามีทัศนคติอย่างไรกับการที่มีการควบคุมหรือตรวจตราลูกจ้างในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV ในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทยและมีมาตรการการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนอย่างไร

4.3.1 การควบคุมตรวจตราลูกจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

การที่นายจ้างควบคุมตรวจตราลูกจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ การตรวจสอบการใช้อินเทอร์เน็ตหรืออีเมล และการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV ถูกนำมาใช้มากขึ้นในปัจจุบัน เพื่อเป็นมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ในแง่มุมของข้อมูลส่วนบุคคล เสี่ยงที่ได้จากการดักฟังทางโทรศัพท์ ข้อมูลที่ได้จากการอ่านข้อความในอีเมลและภาพที่ได้จากการบันทึกด้วยกล้องโทรทัศน์วงจรปิด ล้วนเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสิ้น²² โดยจะแยกได้ดังนี้

(1) การดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ของลูกจ้าง

ประเด็นเรื่องการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์นั้นเริ่มเป็นประเด็นในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2543 เมื่อประธานกลุ่มพิทักษ์เสรีประชาชนถูกดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ถึง 4 เครื่อง²³ ซึ่งทุกครั้งที่มีการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์มักจะเป็นข่าวใหญ่ที่ประชาชนให้ความสนใจ เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลของปัจเจกชน ปัญหาที่เกิดจากการดักฟังโทรศัพท์นี้ คือ การที่บทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้นในการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์นี้ ดังนั้นการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ซึ่งกระทำโดยบุคคลที่ไม่มีอำนาจ ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

ในปัจจุบันสถานประกอบการเอกชนนิยมที่จะติดตั้งเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการดักฟังการสนทนาของลูกจ้างทางโทรศัพท์กันอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้ลูกจ้างมีความตื่นตัวในเรื่องความเป็นส่วนบุคคลมากขึ้น ส่งผลให้ลูกจ้างมีความเห็นว่าควรจะต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างก่อนไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เพราะจะได้ระมัดระวังในการใช้โทรศัพท์มากขึ้น เช่น เวลาคุยโทรศัพท์นั้น จะมีข้อความอัตโนมัติว่า การสนทนาของท่านจะถูกบันทึกไว้ เป็นต้น²⁴ แต่หากการสนทนานั้นเป็นเรื่องส่วนบุคคล นายจ้างจะต้องหยุดการแทรกแซงการสนทนาทันที²⁵ แต่ในทาง

²²David Brain, *The Transparent Society*. (Massachusetts: Addison-Wesley, 1998), pp.5.

²³สุทัศน์ เงินหมื่น, "จะอ้างกฎหมายอะไรมาดักฟังโทรศัพท์". มติชน, (2 มิถุนายน 2543)

²⁴สัมภาษณ์ นางสาวกิตติมา นพศรี, พนักงานบริษัทเอกชน, 10 เมษายน 2549.

²⁵สัมภาษณ์ นางสาวทัศนีย์ ฐิติสุธรรมานนท์, พนักงานบริษัทเอกชน, 11 เมษายน 2549.

ตรงกันข้าม นายจ้างกลับมีความเห็นว่า การที่นายจ้างดักฟังหรือ/และบันทึกการสนทนาของลูกจ้างก็เพื่อเป็นหลักฐานในการที่ลูกจ้างถูกร้องเรียนจากลูกค้า เพื่อปกป้องลูกจ้างจากการถูกตำหนิจากนายจ้างหรือลูกค้า²⁶ ถึงกระนั้นก็ดี หากการสนทนาทางโทรศัพท์นั้นเกี่ยวข้องกับการทำงาน นายจ้างก็สามารถกระทำได้ แต่อย่างน้อยก็ควรต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบ²⁷ ถึงแม้ว่านายจ้างจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นก็ตาม แต่นายจ้างก็ควรจะมีขอบเขตจำกัดด้วย²⁸

(2) การใช้กล้องโทรทัศน์วงจรปิดในสถานที่ทำงาน (CCTV)

ประเด็นการใช้กล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV เป็นที่นิยมกันมากในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศอังกฤษ มีการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV ไว้ทั่วไปตามมุมถนน ห้องโถงหรือบริเวณต่างๆภายในอาคาร ในพิพิธภัณฑ์ ที่แสดงสินค้าของมีค่า ย่านศูนย์กลางค้า แม้กระทั่งร้านขายปลีก โดยกล่าวอ้างเพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สิน ป้องกันการกระทำผิดทางอาญา การก่ออาชญากรรม ส่งผลให้มีการนำกล้องโทรทัศน์วงจรปิดมาใช้ในการควบคุมตรวจตราลูกจ้างในสถานประกอบการมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าในประเทศอังกฤษเองกลับประสบปัญหาจากการใช้กล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV ที่เหมาะสม เนื่องจากมีการนำภาพที่ถูกบันทึกด้วยกล้องโทรทัศน์วงจรปิดดังกล่าวออกขายในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือโดยที่ไม่ได้ตระหนักว่าประชาชนเหล่านั้นยินยอมและเต็มใจหรือไม่ เช่น การฉายภาพประชาชนที่กำลังเดินไปมาบนโทรทัศน์ขนาดใหญ่ที่ติดกับตัวอาคารด้านนอกในบริเวณ Time Square

เมื่อสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทยมีการนำเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV มาใช้กันอย่างแพร่หลาย เพื่อควบคุมตรวจสอบพฤติกรรมและการ

²⁶ สัมภาษณ์ นางศิริวรรณ ร่มฉัตรทอง, ผู้อำนวยการสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย, 4 เมษายน 2549.

²⁷ สัมภาษณ์ นายรัชชชัย ผลเจริญ, เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน, 28 มีนาคม 2549.

²⁸ สัมภาษณ์ นางบังอร แสงงาม, เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างกลางศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย, 30 มีนาคม 2549.

ทำงานของลูกจ้างหรือเพื่อรักษาผลประโยชน์ของบริษัทหรือลูกจ้าง²⁹ หากลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิดอะไร ก็ไม่มีความจำเป็นที่ลูกจ้างจะต้องเกรงกลัวการควบคุมตรวจสอบแต่อย่างใด³⁰ แต่อย่างไรก็ตาม การที่นายจ้างควบคุมตรวจสอบลูกจ้างโดยการใช้กล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV ในสถานประกอบการนั้น เป็นการสร้างความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นการจับผิดลูกจ้างในระหว่างการทำงาน ซึ่งอาจเป็นเหตุไปสู่การเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรมได้ เพราะนายจ้างมักจะกล่าวอ้างว่า ลูกจ้างขาดสมรรถภาพในการทำงานหรือบีบบังคับลูกจ้างให้ลูกจ้างอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่นายจ้างต้องการ เช่น สถานที่ทำงานเอกชนแห่งหนึ่ง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีได้ติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อรักษาความปลอดภัย เมื่อปลายปี พ.ศ. 2548 มีการโจรกรรมคอมพิวเตอร์ในบริษัท ต่อมามีการตรวจสอบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV กลับพบว่ากล้องโทรทัศน์วงจรปิดนั้นไม่ได้จับภาพที่ประตูทางเข้า/ออกของบริษัท แต่ไปจับภาพที่บริเวณโต๊ะทำงานของลูกจ้างคนหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านายจ้างได้ใช้เทคโนโลยีการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดในสถานประกอบการนั้น เพื่อจับผิดลูกจ้าง³¹ และในปัจจุบัน สถานประกอบการเอกชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนั้นเป็นระบบสายบังคับบัญชา โดยมีหัวหน้าควบคุม มีผลงานตามแผนก ดังนั้น ผลงานที่ออกมาก็สามารถประเมินผลการทำงานได้ โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการติดตั้งระบบ³² แต่อย่างไรก็ตาม ลูกจ้างมีความเห็นว่า หากจุดประสงค์ของนายจ้างในการติดตั้งระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิดนั้น มีเจตนาสุจริต ไม่ใช่การจับผิดลูกจ้างหรือเป็นไปเพื่อรักษาความปลอดภัยของบริษัท เช่น บริเวณทางเข้า/ออกของบริษัทก็เห็นว่ามีเหมาะสมที่นายจ้างสามารถกระทำได้ แต่หากเป็นบริเวณห้องน้ำ นายจ้างไม่สามารถที่จะกระทำได้³³ แต่อย่างน้อย

²⁹ สัมภาษณ์ นางศิริวรรณ ร่มฉัตรทอง, ผู้อำนวยการสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย, 4 เมษายน 2549.

³⁰ สัมภาษณ์ นายสุวรรณ สุขประเสริฐ, รองเลขาธิการ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรม, 7 เมษายน 2549.

³¹ สัมภาษณ์ นายธวัชชัย ผลเจริญ, เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน, 28 มีนาคม 2549.

³² สัมภาษณ์ นางบังอร แสงงาม, เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างกลางศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย, 30 มีนาคม 2549.

³³ สัมภาษณ์ นางสาวทัศนีย์ ฐิติสุธรรมานนท์, พนักงานบริษัทเอกชน, 11 เมษายน 2549.

นายจ้างก็ควรจะต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบว่าบริเวณใดบ้างในสถานประกอบการที่มีการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด เพราะลูกจ้างจะได้ไม่ต้องคาดหวังในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในบริเวณนั้นๆ³⁴

(3) การเข้าดูการใช้อินเทอร์เน็ตและการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) ของลูกจ้าง

การที่นายจ้างได้อำนวยความสะดวกในการให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือรับ/ส่งข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต เพื่อติดต่อสื่อสารบุคคลภายในองค์กรหรือลูกค้าที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยนั้น แต่การใช้อินเทอร์เน็ตและการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) ของลูกจ้างนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้บริษัทต้องเสียประโยชน์ได้ เนื่องจากความจำเป็นของบริษัทในการรักษาความลับทางการค้า การรักษาข้อมูลลับหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวพนักงานในบริษัท ซึ่งความจำเป็นในการรักษาข้อมูลเหล่านี้เป็นเหตุผลที่เจ้าของบริษัทต้องเคร่งครัดในเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตและอีเมล³⁵ และยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่าสภาพสังคมไทยกับต่างประเทศนั้นมีความแตกต่างกัน การใช้อินเทอร์เน็ต (internet) และการใช้อีเมล (e-mail) ในสังคมไทยยังอยู่ในปริมาณที่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับต่างประเทศ จึงเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวลูกจ้าง ดังนั้น ลูกจ้างจึงยังไม่ตระหนักเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในประเด็นนี้³⁶ ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตและอีเมลเป็นการเฉพาะ ดังนั้น จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากได้นำประสบการณ์จากต่างประเทศเพื่อศึกษาเป็นแนวทางในการพิจารณา³⁷ แต่อย่างไรก็ดี ก็ไม่ควรเปิดกว้างให้นายจ้างสามารถควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตหรือการใช้อีเมลของลูกจ้างได้ตามอำเภอใจ แต่ควรที่จะตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าวัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจจะต้องควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของลูกจ้าง

³⁴ สัมภาษณ์ นางสาวกิตติมา นพศรี, พนักงานบริษัทเอกชน, 10 เมษายน 2549.

³⁵ สัมภาษณ์ นายธวัชชัย ผลเจริญ, เลขานุการสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน, 28 มีนาคม 2549.

³⁶ สัมภาษณ์ นางบังอร แสงงาม, เลขานุการสภาองค์การลูกจ้างกลางศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย, 30 มีนาคม 2549.

³⁷ สัมภาษณ์ นายสุวรรณ สุขประเสริฐ, รองเลขาธิการ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรม, 7 เมษายน 2549.

4.3.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า

ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด เพศ อายุ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน ค่าจ้างที่เคยได้รับ สำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านเพื่อใช้ในการสมัครเข้าทำงาน ข้อมูลข่าวสารประเภทนี้อาจถูกเก็บไว้โดยนายจ้าง เพื่อประโยชน์ในการจ้างงานได้³⁸ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ อาจถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล³⁹ ซึ่งอาจทำให้ลูกค้าได้รับความเสียหายหรือกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนบุคคลของลูกค้า และปัญหาการใช้ข้อมูลเหล่านี้โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลด้วย นอกจากนี้ปัญหาคือนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตแล้ว ยังประสบปัญหาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลด้วย⁴⁰

เมื่อกระแสความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้นายจ้างมีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าโดยระบบคอมพิวเตอร์มากขึ้น แต่ยังไม่มีความหมายที่กำหนดชัดเจนถึงมาตรการ

³⁸ สัมภาษณ์ นางสาวกิตติมา นพศรี, พนักงานบริษัทเอกชน, 10 เมษายน 2549.

³⁹ สัมภาษณ์ นางสาวทัศนีย์ จิตติสุธรรมานนท์, พนักงานบริษัทเอกชน, 11 เมษายน 2549.

⁴⁰ เหตุการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทั้งในทวีปยุโรปและทวีปอเมริกา หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยสืบราชการลับ หน่วยข่าวกรองแห่งชาติ หน่วย KGB หรือ CIA ได้มีการสืบสวนติดตาม ฝ้าดูพฤติกรรมหรือเก็บข้อมูลข่าวสารของบุคคลบางกลุ่มบางประเภทโดยที่บุคคลนั้น อาจจะไม่รู้ตัวว่าเขากำลังถูกติดตามฝ้าดูหรือถูกตรวจสอบอยู่ เช่น บุคคลที่ทำงานเป็นสายลับ ให้แก่หน่วยข่าวกรองของประเทศในช่วงของสงคราม การฝ้าติดตามบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นคอมมิวนิสต์ หรือการตรวจสอบบุคคลที่เดินทางมาหรือกำลังจะไปประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์มิให้แอบแฝงเข้ามาในประเทศ ข้อมูลเหล่านี้มีมากมายและยังคงถูกเก็บรวบรวมไว้จนถึงปัจจุบัน พฤติกรรมของหน่วยสืบราชการลับเช่นนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนว่าการกระทำดังกล่าว เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวบุคคลดังกล่าวทราบได้ที่ยังไม่มีการยกเลิกหรือทำลาย ข้อมูลดังกล่าว ก็จะถูกเก็บเป็นประวัติติดตัวเขาตลอดไป ข้อมูลข่าวสารนั้นอาจถูกเปิดเผยหรือรั่วไหลไป ซึ่งอาจนำมาซึ่งความไม่ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัยและทรัพย์สินของบุคคล นอกจากนี้ยังรวมถึงความไม่ปลอดภัยของบุคคลอื่นๆ ในครอบครัวของเขาเหล่านั้นด้วย

การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า⁴¹ แต่ในทางตรงกันข้าม ทางฝ่ายนายจ้างก็มีความเห็นว่า โดยทั่วไปแล้วบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ก็มีมาตรฐานการในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าอยู่แล้ว ซึ่งจะมีระบบ log in/ password ที่บุคคลอื่นไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้⁴²

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า ถึงแม้ว่ายังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ แต่ก็ไม่ได้เปิดกว้างให้นายจ้างสามารถกระทำการเพื่อควบคุมตรวจตราลูกจ้างได้ตามอำเภอใจ แต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า วัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจจะต้องควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของลูกค้า

4.4 กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกค้าในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทย

ปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกค้าในสถานประกอบการเอกชนเป็นการเฉพาะ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษากฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป เช่น รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญา และจะศึกษาถึงกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเป็นการเฉพาะว่า มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกค้าหรือไม่อย่างไร รายละเอียด ดังนี้

(1) รัฐธรรมนูญ

สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของบุคคลและเป็นสิ่งที่แสดงคุณค่าความเป็นมนุษย์ รัฐธรรมนูญจึงจำเป็นที่จะต้องให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในฐานะที่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่กำหนดถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่

⁴¹ สัมภาษณ์ นางบังอร แสงงาม, เลขาธิการสภาองค์กรลูกจ้างกลางศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย, 30 มีนาคม 2549.

⁴² สัมภาษณ์ นางศิริวรรณ ร่มฉัตรทอง, ผู้อำนวยการสภาองค์กรการนายจ้างแห่งประเทศไทย, 4 เมษายน 2549.

ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากฉบับหนึ่งสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงกล่าวได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง

รัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบันมีบทบัญญัติที่รับรองคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลไว้ ดังนี้

มาตรา 34 บัญญัติว่า "สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน"⁴³

ขอบเขตการให้ความคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญนั้นให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายกว้าง คือ การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในข้อมูลส่วนบุคคลโดยการคุ้มครองจากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นส่วนบุคคล

การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมีการบัญญัติรับรองและมีผลบังคับใช้โดยไม่ต้องมีการตรากฎหมายเฉพาะเพื่อกำหนดให้เป็นสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองแต่อย่างใด สิทธิส่วนบุคคลถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมาก การก้าวล่วงซึ่งสิทธิส่วนบุคคลถือว่าการกระทำที่หมิ่นต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ฉะนั้นสิทธิส่วนบุคคลที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญสามารถนำมาพิจารณาเพื่อให้ความคุ้มครองจากการกระทำที่มิชอบ แต่ยังไม่มีการกำหนดมาตรการและรายละเอียดในการให้ความคุ้มครอง เพื่อรองรับหลักการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตาม

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน การละเมิดสิทธิดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งในปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะได้กำหนดหลักการในการคุ้มครอง

⁴³รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลของบุคคลไว้ก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี การบัญญัติหลักการคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญก็มีค่าบังคับอยู่ในตัวโดยมีต้องอาศัยกฎหมายลำดับรองใดๆ มารองรับ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ประสงค์ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ทรงสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองหรือให้ความคุ้มครองหรือผู้ทรงสิทธิสามารถใช้สิทธิทางศาลได้⁴⁴

ดังนั้นโดยที่รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด สิทธิส่วนบุคคลซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีค่าบังคับเทียบเท่ารัฐธรรมนูญ การล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดแต่หลักการแห่งสิทธิในความเป็นส่วนบุคคล แต่ยังคงกฎหมายที่จะใช้บังคับกับทางภาครัฐและภาคเอกชน กำหนดขอบเขต วิธีการ ตลอดจนมาตรการและรายละเอียดที่จำเป็นเพื่ออนุวัติให้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าว

(2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน ซึ่งมีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองในเรื่องการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทยอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือบรรพ 2 หนี้ ลักษณะ 5 ละเมิดและบรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 6 จ้างแรงงาน กล่าวคือ บรรพ 2 หนี้ ลักษณะ 5 ละเมิด เป็นบทบัญญัติที่มุ่งให้ความคุ้มครองภายใต้กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางความเสียหายต่อสิทธิส่วนบุคคล และกำหนดการชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายไว้ก็ต่อเมื่อเกิดความเสียหายจากการกระทำขึ้น ส่วนบรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 6 จ้างแรงงานเป็นบทบัญญัติที่บังคับและรับรองความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างก่อนที่จะมีการตรากฎหมายแรงงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

⁴⁴บรรเจ็ด สิงคะเนติ, "หลักประกันสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่", วารสารกฎหมายปกครอง, เล่มที่ 17 ตอนที่ 2, (สิงหาคม 2541), หน้า 37-38.

บรรพ 2 นี้ ลักษณะ 5 ละเมิด

มาตรา 420 "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น"

มาตรา 420 นี้ เป็นบทบัญญัติถึงความรับผิดทางละเมิด โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. มีการกระทำผิดกฎหมาย
2. โดยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
3. มีความเสียหายแก่สิทธิที่กฎหมายได้บัญญัติไว้
4. ความเสียหายเป็นผลจากการกระทำของผู้ทำละเมิด

การกระทำอันเป็นละเมิด หมายความว่า การกระทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นโดยไม่มีสิทธิ หรือที่เรียกกันว่า ล่วงสิทธิผิดหน้าที่ อันหมายความว่า การล่วงล้ำเข้าไปทำให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิของผู้อื่น ซึ่งตนมีหน้าที่ที่จะต้องเคารพในสิทธินั้น⁴⁵

การให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในกรณีละเมิดนี้ กฎหมายให้ความคุ้มครองโดยต้องพิจารณาว่ามีการกระทำทั้งจงใจและประมาทเลินเล่อ และลักษณะของการกระทำนั้นๆเป็นไปโดยผิดกฎหมาย ซึ่งการกระทำโดยผิดกฎหมาย หมายความว่า การกระทำที่ไม่มีอำนาจหรือไม่มีสิทธิที่จะทำ ดังนั้นแม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด ถ้าผู้กระทำได้กระทำต่อบุคคลอื่นจนเขาเสียหายโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ การกระทำนั้นเป็นละเมิดได้⁴⁶

โดยหลักแล้ว ความรับผิดเพื่อละเมิดเกิดจากการล่วงสิทธิผิดหน้าที่ (breach of a duty) ซึ่งหมายความว่า บุคคลทั่วไปย่อมมีสิทธิที่จะไม่ให้ใครมาทำละเมิด ถ้าผู้ใดทำละเมิดก็เป็น การล่วงสิทธิของเขา ผิดหน้าที่ที่มีต่อบุคคลอื่นโดยทั่วไป การกระทำผิดหน้าที่นี้สามารถที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหาย⁴⁷

⁴⁵ สุขุม ศุภนิธย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด, หน้า 13.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

⁴⁷ ไพจิตร ปุญญพันธุ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, หน้า 1-2.

ส่วนในกรณีที่เป็นกรกระทำละเมิดแล้วนั้น ในหมวด 3 ว่าด้วยนิติโทษกรรม มาตรา 449-452 ได้บัญญัติข้อแก้ตัวเพื่อถือว่าไม่มีความเสียหาย และในขณะเดียวกันอาจกล่าวอ้าง "ความยินยอม" ได้ ดังสุภาษิตที่ว่า *voluntati non fit injuria* "ความยินยอมไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย" ซึ่งเป็นหลักที่ใช้กล่าวอ้างเพื่อให้ผู้ที่ยินยอมนั้นไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้⁴⁸

ปัญหาที่ต้องพิจารณาคือ "สิทธิส่วนบุคคลอยู่ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 420 หรือไม่" ซึ่งสามารถที่จะพิจารณาได้จาก "สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด" ที่กฎหมายบัญญัติในมาตรา 420 ซึ่งมาตรา 420 ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นการเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัยและเสรีภาพเท่านั้น เพราะชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพและทรัพย์สินนั้นเป็นสิทธิของบุคคลทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของคำว่า "สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด" โดยไม่จำกัดเฉพาะสิทธิในทรัพย์สินเท่านั้น ดังนั้น คำว่า "สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด" จึงสามารถให้หมายความถึง สิทธิที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ทุกประเภท ซึ่งหมายความรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วย ดังนั้น เมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำต่อ "สิทธิส่วนบุคคล" เป็นความเสียหายต่อ "สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด" ในมาตรา 420 โดยที่สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดนี้จะต้องพิจารณาอย่างไม่จำกัดเฉพาะสิทธิที่เป็นทรัพย์สินหรือสิทธิเด็ดขาด⁴⁹

มีคำพิพากษาฎีกาที่ 124/2487 แปลความว่า "สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด" คือสิทธิอันมีกฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ และการคุ้มครองต้องมีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนด้วย กรณีใดที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติ "คุ้มครอง" ไว้ แม้มีการ "รับรอง" ก็ไม่อาจมีการละเมิดได้ก็ควรที่จะสามารถดำเนินการเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

เมื่อ "สิทธิส่วนบุคคล" เป็นสิทธิขั้นมูลฐานโดยสภาพของสิทธิที่ติดตัวมาแต่กำเนิด บุคคลย่อมมีสิทธิส่วนบุคคลนี้โดยเพียงแต่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ไม่ต้องรอให้ใครมาเป็นผู้มอบให้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเป็นสิทธิเด็ดขาดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากกรรมสิทธิ์ที่ใช้กล่าวอ้างเพื่อยันบุคคลทั่วไปได้ ฉะนั้น เมื่อได้มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตรา 34 แล้ว ไม่จำเป็นต้องรอให้มีการตรากฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองเป็นการเฉพาะ ดังนั้น การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สิทธิส่วนบุคคลในฐานะที่เป็น "สิทธิ" ตามหลักกฎหมายธรรมชาติ เนื่องจากเป็น

⁴⁸จิตติ ติงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 421-452, หน้า 469.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 486.

สิทธิที่ติดตัวมาแต่เกิดของคุณ จึงกล่าวได้ว่าเป็นสิทธิเด็ดขาดที่ไม่มีผู้ใดมาพรากไปเสียจากบุคคลนั้นได้ ย่อมเป็นการตีความเพื่อใช้กฎหมายให้เกิดความเป็นไปได้ในสังคมไทยไปในทางที่เป็นคุณ ซึ่งเป็นกรกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการถูกล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลก็จะได้รับการเยียวยาความเสียหายนั้นๆ

แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ก็มีข้อจำกัดที่ไม่อาจมีสิทธิส่วนบุคคลได้ คือ กรณีที่ไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น กล่าวคือ ในการติดต่อสื่อสารสารสนเทศใดที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ใจทุกโดยตรง การสื่อข้อมูลข่าวสารนั้นๆก็สามารถทำได้ อีกทั้งการพิสูจน์ว่าใจทุกได้รับความเสียหายหรือไม่นั้น ใจทุกก็มีหน้าที่พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยหรือไม่ ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ลักษณะพยาน

การคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงหรือเกียรติคุณตามมาตรา 432

มาตรา 423 บัญญัติว่า "ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆอันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้"

ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสารเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่"

มาตรา 423 นี้จะเป็นกรณีละเมิดก็ต่อเมื่อมีการแสดงข้อความอันเป็นเท็จเท่านั้น การแสดงข้อความที่เป็นความจริงจะไม่อยู่ในข่ายที่กฎหมายมาตรานี้จะให้ความคุ้มครอง อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดี บทบัญญัติมาตรานี้เป็นมาตราที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในข้อมูลของบุคคลจากการกระทำที่ความเสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณ เป็นต้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าบทบัญญัติมาตรา 423 เป็นเรื่องหมิ่นประมาทในทางแพ่ง แต่หากข้อความที่หมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้กระทำจะไม่มีผิดตามมาตรา 423 (แตกต่างจากความผิดทางอาญาที่ไม่มีข้อจำกัดว่าต้องเป็นความเท็จ)

การกระทำตามมาตรา 423 คือ การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งหมายความรวมถึง การแสดงข้อความใดๆให้บุคคลที่สามทราบ ไม่ว่าจะโดยคำพูด คำที่เขียนหรือด้วยกิริยาและวิธีการอย่างอื่นก็ตาม⁵⁰ เช่น การลงประกาศในหนังสือพิมพ์ การแจ้งข่าว การแสดงเรื่องราวเป็นละคร ส่งข้อความโดยผ่านเครื่องโทรสาร การส่งข้อความผ่านระบบอีเมลทางคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นต้น การกล่าวหรือไขข่าวนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ถ้าได้กระทำการโดยรู้สำนึกก็ถือได้ว่าเป็นความผิดตามมาตรานี้ และไม่อาจมีการงดเว้นการกระทำอันเป็นการกล่าวหรือไขข่าวได้ เพราะลักษณะแห่งการกระทำนี้ได้เฉพาะแต่การลงมือกระทำเท่านั้น⁵¹ ลักษณะของการกระทำที่จะเป็นความผิดตามมาตรานี้ต้องฝ่าฝืนต่อความจริง ไม่ว่าจะเป็ความจริงทั้งหมดหรือบางส่วน หรือตรงต่อความเป็นจริงแต่ผู้กล่าวกล่าวโดยให้เข้าใจเป็นอย่างอื่นผิดความจริงก็ได้ ที่สำคัญ คือ ต้องเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงไม่ใช่การกล่าวอย่างเลื่อนลอย หรือออกความเห็น หรือกล่าวถ้อยคำที่ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริง แต่เป็นคำไม่สุภาพ เช่น คำด่า⁵²

สิทธิส่วนบุคคลตามมาตรานี้ กฎหมายให้ความคุ้มครองเฉพาะกรณีที่เกิดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันเป็นเท็จเท่านั้น ถ้าเป็นความจริง จะไม่มีผิดตามมาตรานี้

แต่ในขณะเดียวกัน มาตรา 423 วรรคสอง กำหนดข้อยกเว้นความรับผิด เมื่อผู้รับข่าวสารและผู้ส่งข่าวสารมีส่วนได้เสียในการกล่าวและรับข้อความนั้น หากผู้ส่งมิได้รู้ว่าข้อความที่กล่าวนั้นไม่เป็นความจริง ผู้ส่งข่าวสารก็ไม่ต้องรับผิด เพราะไม่มีความจงใจ และแม้ว่าการส่งข่าวโดยไม่รู้ว่าเป็นความจริงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อ ก็ไม่ต้องรับผิด ซึ่งข้อยกเว้นนี้ทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงไม่สามารถกล่าวถึงสิทธิส่วนบุคคลในระหว่างผู้สื่อสารส่วนบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับเรื่องส่วนบุคคลได้

⁵⁰จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 241-452, หน้า 438.

⁵¹สุขุม ศุภนิธย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด, หน้า 82.

⁵²เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 6 จ้างแรงงาน

เป็นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวกับการจ้างแรงงาน โดยมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

มาตรา 575 บัญญัติว่า "สัญญาจ้างแรงงาน หมายถึง สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าลูกจ้าง ตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้าง ตลอดเวลาที่ทำงานให้"

แสดงให้เห็นว่าสัญญาจ้างแรงงานเป็นสัญญาต่างตอบแทน ก่อให้เกิดหนี้ให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยฝ่ายลูกจ้างมีหนี้ในอันที่จะต้องทำงานให้นายจ้าง และนายจ้างมีหนี้จะต้องจ่ายสินจ้างให้เป็นการตอบแทนตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงานให้

แบบของสัญญาจ้างแรงงาน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดแบบของสัญญาจ้างแรงงานไว้ว่าต้องกระทำอย่างไร ดังนั้น สัญญาจ้างแรงงานจึงมีต้องกระทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือแต่อย่างใด คู่สัญญาอาจจะทำสัญญาจ้างแรงงานด้วยวาจาก็ได้ เมื่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาก็สามารถที่จะฟ้องร้องต่อศาลได้โดยไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานเป็นหนังสือ

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดหน้าที่ของนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานที่นายจ้างจะต้องปฏิบัติต่อลูกจ้าง ไว้ดังนี้ คือ

1. จะต้องจ่ายสินจ้างให้แก่ลูกจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้
2. นายจ้างมีหน้าที่จะต้องมอบหมายงานให้ลูกจ้างทำ
3. นายจ้างมีหน้าที่ออกไปสำคัญแสดงการทำงานให้ลูกจ้างเมื่อสิ้นสุดการจ้าง
4. นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าเดินทางกลับให้เมื่อสิ้นสุดการจ้าง ถ้าลูกจ้างนั้นได้จ้างเอามาแต่ต่างถิ่น โดยนายจ้างออกค่าเดินทางให้เดินทางมา

หน้าที่ของลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน

1. ลูกจ้างจะต้องทำงานให้แก่นายจ้าง
2. ลูกจ้างจะต้องไม่ขาดงาน

3. ลูกจ้างจะต้องไม่ขัดคำสั่งของนายจ้างอันชอบด้วยกฎหมาย และจะต้องไม่ละเลยต่อคำสั่งของนายจ้างด้วย
4. ลูกจ้างจะต้องไม่ละทิ้งการงานไปเสีย
5. ลูกจ้างจะต้องไม่กระทำความผิดอย่างร้ายแรง
6. ลูกจ้างจะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันไม่สมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและสุจริต

การบอกเลิกสัญญา ทั้งนายจ้างและลูกจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาการจ้างงานได้ และในบางกรณียังอาจเรียกค่าเสียหายได้ด้วย เช่น ถ้าลูกจ้างให้บุคคลภายนอกทำงานแทนตน โดยนายจ้างไม่ยินยอมพร้อมใจด้วย นายจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ และยังมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้ด้วยถ้าเสียหาย หรือถ้าลูกจ้างรับรองโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายว่าตนเป็นผู้มีฝีมือพิเศษ ต่อมาปรากฏว่าลูกจ้างไม่มีฝีมือเช่นนั้น นายจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ แสดงให้เห็นว่าวิธีการบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงาน สามารถกระทำได้โดยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ แต่ควรมีเหตุผลในการเลิกจ้าง (ควรที่จะระบุเหตุที่เลิกจ้างด้วยว่าเลิกจ้างเพราะเหตุใด) มิฉะนั้นอาจถูกฟ้องว่าเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรมและอาจถูกศาลแรงงานบังคับให้รับลูกจ้างกลับเข้าทำงานอีกเช่นเดิมหรือนายจ้างจ่ายค่าเสียหายให้แก่ลูกจ้างได้ ผลของการบอกเลิกสัญญานี้จะมีผลทันทีในวันที่ผู้บอกเลิกสัญญาแสดงเจตนาให้สัญญาเลิก สิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อกันเป็นอันสิ้นสุดลง

(3) ประมวลกฎหมายอาญา

เนื่องด้วยกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายมหาชน เนื่องจากกำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดและมีโทษหากไม่ปฏิบัติตาม หากได้กระทำการครบตามองค์ประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติ ย่อมมีความผิดและได้รับโทษ โดยจะพิจารณาบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิส่วนบุคคลกับการสื่อสารสนเทศในกฎหมายอาญา ดังนี้

ความผิดฐานเปิดเผยความลับ

มาตรา 322 บัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดเผยหรือเอาจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใดๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่นไป เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารเช่นว่านั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษ.....”

ความผิดฐานนี้ เป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลจากการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. “การเปิดเผย หรือเอาไป” ซึ่งจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใดๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่น (ซึ่งความหมายของการเปิดเผย⁵³ คือ การทำให้ผนึกที่ปิดไว้นั้นออก ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นว่าจะล่วงรู้ข้อความหรือไม่ การพยายามใช้เทคโนโลยีเพื่อล่วงรู้ข้อความโดยไม่มีการเปิดเผย ก็ถือว่าเป็นการเปิดเผย)
2. เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี หรือเพื่อนำข้อความออกเปิดเผยก็ดี
3. จดหมาย โทรเลข หรือ เอกสารใดๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(7)⁵⁴ 1(8)⁵⁵ และ 1(9)⁵⁶ สามารถกล่าวได้ว่า “เอกสาร” หมายถึง กระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผังหรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่น อันเป็นหลักฐานแห่งความหมายรวมทั้งเอกสารราชการและเอกสารสิทธิด้วย

⁵³ คณิต ฅ.นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม, (กทม.: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535), หน้า 124

⁵⁴ มาตรา 1(7) “เอกสาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผังหรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ถ่ายภาพหรือวิธีอื่น อันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น

⁵⁵ มาตรา 1(8) “เอกสารราชการ” หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ และให้หมายความรวมถึงสำเนาเอกสารนั้นๆที่เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย

⁵⁶ มาตรา 1(9) “เอกสารสิทธิ” หมายความว่า เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เอกสารใด ตามความหมายในมาตรานี้ หมายถึง สิ่งที่จารึกด้วยลายลักษณ์อักษรทุกชนิดที่จะต้องมีข้อมูลข่าวสาร หรือข้อความอย่างใด ๆ ที่เป็นเรื่องส่วนบุคคลของบุคคลผู้นั้น และไม่จำเป็นว่าจะต้องมีความลับอยู่ในนั้น⁵⁷

ฉะนั้นสิทธิส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรานี้ เฉพาะการสื่อสารสนเทศส่วนบุคคลในสื่อที่เป็นจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารอื่นๆซึ่งปิดผนึกเท่านั้น

มาตรา 323 บัญญัติว่า "ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เกษัชกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความหรือผู้สอบบัญชี หรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้น แล้วเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษ.....

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรก เปิดเผยความลับของผู้อื่นอันตนได้ล่วงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน"

องค์ประกอบความผิด คือ

1. การเปิดเผยความลับของผู้อื่น ซึ่งตนได้ล่วงรู้มาเพราะเป็นเจ้าหน้าที่หรือเพราะวิชาชีพหรือเป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้น
2. โดยเจตนาและในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ก็เป็นความผิดแล้ว

การให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามมาตรานี้ได้ให้ความคุ้มครองต่อ "ความลับ" ของบุคคลจากผู้ที่ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับนั้น เพราะเหตุที่มีอาชีพหรือเป็นผู้ช่วยผู้มีอาชีพ หรือจากเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องมิให้มีการนำเอาไปเปิดเผย

ซึ่งในความรับผิดทางอาญาในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของบุคคลอื่นจะเห็นได้ว่าในกรณีดังกล่าวนี้มักจะเกิดขึ้นบ่อยกับลักษณะงานของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งในทางปฏิบัติ

---

⁵⁷ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม, (กทม.: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535), หน้า 124

ข้อมูลข่าวสารต่างๆจะได้มาจากการเปิดเผยข้อมูลของเจ้าของข้อมูลเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ในวิชาชีพนั้น แต่เนื่องจากการล่วงรู้ในหน้าที่วิชาชีพของตนได้เปิดเผยต่อบุคคลภายนอกโดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ได้อนุญาต โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 323 มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมิให้ถูกกระทำโดยมิชอบ แต่ถ้าเป็นการเปิดเผยโดยความยินยอมของเจ้าของข้อมูลแล้ว การกระทำนั้นไม่มีความผิดตามมาตรา 323 นี้ ถึงแม้ว่าการเปิดเผยนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายตามมาก็ตาม

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา 326 บัญญัติว่า "ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษ..."

กฎหมายอาญาลักษณะหมิ่นประมาท ได้กำหนดลักษณะของการกระทำที่จะเป็นความผิด โดยจะต้องพิจารณาตามองค์ประกอบของความผิด ดังนี้

1. ผู้ใดใส่ความผู้อื่น (ความหมายของการใส่ความ⁵⁸ คือ การแสดงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งพาดพิงไปถึงผู้อื่น ข้อเท็จจริงนั้นอาจจะเป็นความจริงหรือไม่จริงก็ได้)
2. ต่อบุคคลที่สาม (การใส่ความต่อบุคคลที่สามนั้น จำนวนคนไม่ใช่สาระสำคัญ โดยการใส่ความต่อบุคคลที่อยู่ต่อหน้าในการสื่อสารส่วนบุคคล เช่น การพูดคุย หรือการใส่ความผ่านสื่อ เช่น การส่งข้อความเผยแพร่ทางหน้าจอบคอมพิวเตอร์ ทางอินเทอร์เน็ต)
3. โดยเจตนา กล่าวคือ ผู้กระทำต้องรู้สำนึกว่ามีการแสดงข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดพาดพิงไปถึงบุคคลอื่นต่อบุคคลที่สาม แต่ถ้าเป็นการโฆษณาหมิ่นประมาทใน

⁵⁸พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288-398. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญกิจ, 2525), หน้า 152.

หนังสือพิมพ์ ต้องถือว่าเป็นการกระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะนำสืบหักล้างเป็นอย่างอื่น⁵⁹

4. โดยประการที่น่าจะทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หมายความว่า ข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างหรือใส่ความนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่ถึงขนาดทำให้ผู้อื่นเห็นว่า คุณค่าหรือเกียรติยศของบุคคลที่ถูกใส่ความลดลง และการเสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังนั้นพิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคลโดยทั่วไป มิใช่พิจารณาจากตัวผู้หมิ่นประมาท หรือตัวผู้เสียหาย⁶⁰

ความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 326 ถึงมาตรา 333 เป็นอีกบทบัญญัติหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การคุ้มครองชื่อเสียงและเสรีภาพของบุคคล แต่ในความรับผิดฐานหมิ่นประมาทนี้ไม่ได้เป็นบทบัญญัติเด็ดขาด แต่ได้เปิดโอกาสให้มีการพิสูจน์ความจริงได้ก็ถือว่าข้อเท็จจริงนั้นไม่เป็นหมิ่นประมาท นอกจากนี้หากเป็นการกล่าวข้อเท็จจริงในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ก็ไม่ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด

1. ต้องการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริต
2. เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
3. ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติหน้าที่
4. ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งในวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ
5. ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมในเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในที่ประชุม

⁵⁹คำพิพากษาฎีกาที่ 1059/2481

⁶⁰พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288-398. (กทม.: โรงพิมพ์เจริญกิจ, 2525), หน้า 149.

(4) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

เป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับสิทธิ หน้าทีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการใช้แรงงานของลูกจ้าง มุ่งหมายที่จะคุ้มครองลูกจ้างมิให้ถูกนายจ้างใช้งานจนเกินสมควร จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการในการคุ้มครองแรงงานขึ้น กฎหมายคุ้มครองแรงงาน เป็นกฎหมายที่รัฐได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการใช้แรงงานขึ้น ส่วนใหญ่เป็นข้อปฏิบัติที่นายจ้างจะต้องจัดให้แก่ลูกจ้างเป็นสภาพการจ้างงานขั้นต่ำสุด ซึ่งหมายความว่ามาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ในเรื่องเกี่ยวกับสภาพการจ้างงานต่างๆที่รัฐกำหนดไว้นี้ เป็นมาตรฐานที่ต่ำที่สุดที่นายจ้างจะต้องจัดให้แก่ลูกจ้าง นายจ้างและลูกจ้างไม่อาจจะตกลงกันกำหนดเรื่องเกี่ยวกับสภาพการจ้างแรงงานที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วให้น้อยกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ได้ ถ้านายจ้างและลูกจ้างได้ตกลงกำหนดกันเอาไว้ต่ำกว่าหรือต่ำกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ถึงแม้ว่านายจ้างและลูกจ้างจะได้ทำสัญญาเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อยกเว้นจากกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ในระดับที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ นิติกรรมหรือสัญญานั้นๆก็มิได้มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย เพราะนิติกรรมหรือสัญญานั้นได้ทำขึ้นโดยขัดต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ถ้การตกลงหรือการทำนิติกรรมสัญญาระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างแตกต่างจากมาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ในลักษณะที่เหนือกว่าดีกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ ย่อมกระทำได้เสมอ เพราะเป็นการกระทำที่เป็นคุณแก่ลูกจ้าง⁶¹

กฎหมายคุ้มครองแรงงานปัจจุบันมีมาตรการบังคับใช้กับทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างในเรื่องการวางระเบียบเกี่ยวกับกฎเกณฑ์เกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง กำหนดวันและเวลาทำงาน วันหยุด วันลา การกำหนดให้ชายหญิงได้รับค่าจ้างเท่ากัน การได้รับค่าจ้างในขณะที่ป่วยหรือค่าจ้างในกรณีหญิงมีครรภ์ การทำงานในสถานที่ทำงานซึ่งถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น กฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในเนื้อตัวร่างกายจากการกดขี่ทางเพศ โดยห้ามนายจ้างกระทำการล่วงละเมิดทางเพศ

⁶¹ สุดาศิริ วดวงศ์, คำบรรยายกฎหมายคุ้มครองแรงงาน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2543), หน้า 53-54.

(5) พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518

เป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการในเรื่องความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างบุคคลสองฝ่าย คือ ฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง โดยกำหนดวิธีการที่จะให้บุคคลทั้งสองฝ่ายได้มีความเข้าใจอันดีต่อกัน รวมทั้งกำหนดวิธีการระงับข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทแรงงานที่เกิดขึ้นให้ยุติลงด้วยความสงบรวดเร็วและเป็นความยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่าย รวมถึงสิทธิของลูกจ้างในการรวมกันเป็นสมาคมหรือสหภาพแรงงานเพื่อต่อรองกับนายจ้างและรักษาผลประโยชน์ของลูกจ้าง

กล่าวได้ว่า นอกเหนือจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแล้ว ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือประมวลกฎหมายอาญาถือเป็นกฎหมายพื้นฐานที่ให้ความคุ้มครองแก่การละเมิดในสิทธิส่วนบุคคลโดยการเปิดเผยความลับหรือเผยแพร่ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงของบุคคลใดๆ อันทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ว่าทางหนึ่งทางใด แต่ในขณะเดียวกันนั้นกฎหมายคุ้มครองแรงงานและกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิ หน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างนั้นยังไม่มีบทบัญญัติเฉพาะที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชน ประกอบกับทางฝ่ายลูกจ้างยังไม่มี ความสนใจในเรื่องนี้ (จากการสัมภาษณ์นางบังอร แสงงาม) จึงยังไม่เป็นประเด็นปัญหาในปัจจุบัน แต่ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้มีการติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น อันอาจมีปัญหาก่อขึ้นในอนาคตเช่นต่างประเทศ (ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดา) จึงมีความจำเป็นที่รัฐควรที่จะกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

4.5 แนวทางในการกำหนดรูปแบบการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชน

จากการศึกษารูปแบบการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมายของประเทศไทย พบว่าสิทธิส่วนบุคคลซึ่งรวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคล ได้รับความคุ้มครองในรูปแบบเช่นเดียวกับสิทธิอื่นๆ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน ร่างกาย อนามัย ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งเป็นรูปแบบการให้ความคุ้มครองโดยอาศัยบทบัญญัติกฎหมายทั่วไป เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องละเมิดประมวลกฎหมายอาญา เช่น บุกรุก หมิ่นประมาท เป็นต้น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวไม่ได้มีวัตถุประสงค์มุ่งคุ้มครองเฉพาะเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง ทั้งๆที่

สาระสำคัญของสิทธิส่วนบุคคลมีความแตกต่างอย่างมากกับสิทธิอย่างอื่น ๆ ซึ่งมาตรการของกฎหมายทั่วไปนั้นมีลักษณะเป็น "การเยียวยา" ความเสียหายมากกว่ามีลักษณะเป็น "การป้องกัน" กล่าวคือ กฎหมายจะให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิก็ต่อเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วเท่านั้น ซึ่งจะขัดแย้งกับหลักการของการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักการสากลและตามกฎหมายระหว่างประเทศที่มุ่งจะให้ความคุ้มครองในลักษณะ "การป้องกัน" โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิส่วนบุคคลในลักษณะที่เป็น "ข้อมูลส่วนบุคคล"

โดยที่รูปแบบสากลในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบหลัก คือ

4.5.1 การบัญญัติกฎหมายกลาง โดยประมวลเอากฎหมายและหลักเกณฑ์วิธีการที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล อันรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายทั่วไป (comprehensive laws) เช่น ประเทศแคนาดาและประเทศอังกฤษ ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยก็พยายามดำเนินการให้มีกฎหมายกลางในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในข้อมูลข่าวสารขณะนี้ (9 พฤษภาคม พ.ศ. 2549) สำนักนายกรัฐมนตรีมีการเตรียมการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... ต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว เพื่อให้ครอบคลุมถึงองค์ภาคเอกชน เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของปัจเจกชน ซึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์ กระบวนการ หรือการดำเนินการที่เป็นมาตรฐานทั่วไปที่จะให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยหากมีกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์ กระบวนการ หรือการดำเนินการในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ก็จะทำเป็นการให้เป็นไปตามนั้น แต่หากกฎหมายอื่นมิได้กำหนดไว้หรือกำหนดไว้เพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น ให้นำหลักเกณฑ์ กระบวนการ หรือการดำเนินการในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับในส่วนที่กฎหมายนั้นมิได้กำหนด (ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.... มาตรา 4) และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้ อันจะมีผลให้การให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... มีลักษณะที่เป็นมาตรฐานทั่วไปในการดำเนินการด้วย

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.....ฉบับนี้ได้กำหนดสาระสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลไว้ ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล" ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานและกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งมาจากส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านการสาธารณสุข ด้านการเงินและเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ เป็นต้น เช่น กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของหอการค้าไทย สมาคมธนาคารไทย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายและด้านการประมวลผลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคณะกรรมการชุดนี้จะมีความสำคัญในการวางหลักเกณฑ์ วิธีการและมาตรการต่างๆ ในการควบคุม ดูแลและส่งเสริมการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างมาก ดังนี้

1. กำหนดมาตรการและแผนงานต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
2. เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้
3. ให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการใดๆ เพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งส่งเสริมในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
4. วางระเบียบเกี่ยวกับหลักสูตรอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียน
5. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการประมวลผล
6. กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการได้รับเครื่องหมายรับรองการประมวลผล
7. ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการของผู้ประมวลข้อมูลส่วนบุคคล
8. พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนตามพระราชบัญญัตินี้
9. ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือปฏิบัติการอื่นใด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

10. แต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการใดๆตามพระราชบัญญัตินี้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
11. ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย
12. เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการตราและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหรือกฎที่ใช้บังคับอยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องและเหมาะสม
13. จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภาหรือสาธารณชนเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการชุดนี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ได้กำหนดให้มีหน่วยงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการ และรับผิดชอบในการศึกษา ค้นคว้าและหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการและปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายด้วย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนี้ ยังให้อำนาจแก่คณะกรรมการเพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ให้เกิดผล โดยเฉพาะการให้หน่วยงานตามพระราชบัญญัตินี้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จึงกำหนดให้ในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานใดไม่ดำเนินการประมวลผลตามบทพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเสนอความเห็นต่อหน่วยงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกิจการหรือการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว เพื่อให้มีคำสั่งพักหรือหยุดประกอบกิจการตามระยะเวลาที่เห็นสมควรได้ ในกรณีถ้าการไม่ดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย คณะกรรมการอาจเสนอความเห็นให้มีการหยุดประกอบกิจการหรือพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามความร้ายแรงแห่งกรณีก็ได้

(2) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

สิ่งสำคัญประการแรกของการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ อะไรบ้างที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดความหมายของ

"ข้อมูลส่วนบุคคล" ไว้ว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมายรหัสหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย อันเป็นความหมายเดียวกับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เพราะโดยลักษณะของข้อมูลแล้วเป็นข้อมูลเดียวกันเพียงแต่แบ่งแยกกันได้โดยหลักเกณฑ์ที่ข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้จะมีใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือดำเนินการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.....มาตรา 5) อย่างไรก็ตาม การให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล สิ่งที่เป็นเรื่องประการสำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดหมวดหมู่ การเก็บรักษา การจัดลำดับตำแหน่ง การแก้ไข การเลือก การเรียก การเปรียบเทียบ การใช้ การเชื่อมต่อ การระงับ การเปิดเผยโดยเฉพาะเจาะจง การเปิดเผยทั่วไป การลบหรือการทำลายซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะใช้วิธีการใดๆ และให้หมายความรวมถึงการส่ง หรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งในพระราชบัญญัตินี้จะเรียกการดำเนินการดังกล่าวว่า "การประมวลผล" เนื่องด้วยการดำเนินการดังกล่าวหากได้กระทำขึ้นแล้ว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลหรือผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.....นี้จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไว้ ดังนี้

1. หลัก "การปกปิด" เป็นหลักทั่วไป "การเปิดเผย" เป็นข้อยกเว้น โดยกำหนดให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อบันทึกหรือเผยแพร่จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการของผู้ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล และห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ประวัติสุขภาพ หรือข้อมูลอื่นใดที่กระทบต่อความรู้สึกของผู้อื่นหรือประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

- เป็นกระทำเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรืออนามัยของบุคคล

- เป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของสาธารณะหรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ทางสถิติ หรือการแพทย์เท่าที่จำเป็น
- เป็นกรณีที่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจ

2. ขอบเขตการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องด้วยหน่วยงานที่มีการดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ซึ่งปฏิบัติงาน มีจำนวนมากมายและหลายประเภท บางหน่วยงานมีผู้ซึ่งปฏิบัติงานเป็นจำนวนมากและหลากหลาย แต่บางหน่วยงานมีผู้ปฏิบัติงานจำนวนน้อย และไม่มีควมจำเป็นต้องมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.... ฉบับนี้จึงได้กำหนดให้หน่วยงานตามประเภทและลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวงจะต้องดำเนินการการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้คณะกรรมการอาจเป็นผู้พิจารณาและอาจขอข้อมูลและความเห็นจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงดังกล่าว

โดยในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานดังกล่าวนั้นจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึงรายละเอียดในการประมวลผลดังต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล
- ลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการจัดเก็บและรวบรวม
- ประเภทของบุคคลที่จะจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล
- ระยะเวลาในการจัดเก็บและรวบรวม
- เงื่อนไขในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล
- รายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

สำหรับการประมวลผลของหน่วยงานนั้น เนื่องจากกระบวนการและขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละหน่วยงานอาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะและประเภทของหน่วยงาน รวมถึงความหลากหลายของผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเป็นไปตามเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานนี้จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นด้วย

นอกจากนั้น เพื่อให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีผู้รับผิดชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.... ฉบับนี้จึงได้กำหนดให้หน่วยงานแต่งตั้งนายทะเบียนคนหนึ่งเพื่อควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการประมวลผลข้อมูลในหน่วยงานนั้น และเพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบของคณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อได้รายชื่อผู้ทำหน้าที่นายทะเบียนแล้ว ให้หน่วยงานแจ้งให้อำนาจการทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และได้กำหนดให้ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นนายทะเบียนนี้ต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการประมวลผล และผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลมีมาตรฐานและเป็นไปตามเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลด้วย โดยนายทะเบียนมีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานให้ถูกต้อง ทันสมัย ครบถ้วน และรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้สูญหาย ถูกแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลง เปิดเผย หรือกระทำการใดๆ แก่ข้อมูลส่วนบุคคลให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในข้อมูลข่าวสาร ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.... นี้ยังได้กำหนดหน้าที่ที่สำคัญของหน่วยงานที่ดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลให้ต้องปฏิบัติด้วย ดังนี้

1. หน่วยงานจะใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของตนโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมิได้ เว้นแต่
  - เจ้าหน้าที่ของรัฐร้องขอเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวนหรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็คดีประเภทใดก็ตาม

- ศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว
- เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล
- หน่วยงานอื่นที่บัพัญญัติของกฎหมายให้อำนาจ
- เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ต้องระบุหรือมีส่วนใดที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับบุคคลใด
- เป็นไปโดยชัดแจ้งว่า เพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลและการขอความยินยอมไม่สามารถดำเนินการได้ในเวลาที่จำเป็น
- เพื่อการรักษาพยาบาลเจ้าของข้อมูล และในขณะนั้น เจ้าของข้อมูลไม่อยู่ในสภาวะตามกฎหมายที่จะให้ความยินยอมได้
- เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น
- ให้ข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็นในการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของบุคคล
- ให้ข้อมูลส่วนบุคคลต่อศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายตามที่ร้องขอ

สำหรับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว หน่วยงานต้องดำเนินการตามสมควรในการตรวจสอบความถูกต้อง ทันสมัยและความสมบูรณ์ของข้อมูลส่วนบุคคลด้วย และต้องมิให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเกินกว่าสมควรที่จะได้รับจากการใช้หรือเปิดเผยด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่กำหนดไว้ดังกล่าวด้วย

ผู้ซึ่งได้รับข้อมูลส่วนบุคคลจากการเปิดเผยข้อมูล จะต้องไม่ใช่หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่ได้กำหนดด้วย

2. ห้ามมิให้หน่วยงานส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครอง เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลหรือตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติ โดยหากมีกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่หากรอให้ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม หรือชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของบุคคล หน่วยงานจะส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ แต่ให้นายทะเบียนแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว
3. เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบการประมวลผลข้อมูลของหน่วยงาน กำหนดให้นายทะเบียนรายงานผลการประมวลผลข้อมูลของหน่วยงานของตนต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละครั้ง ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบของการรายงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คณะกรรมการอาจสั่งให้นายทะเบียนรายงานผลการประมวลผลของหน่วยข้อมูลนอกเหนือจากกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งก็ได้

(3) สิทธิและหน้าที่ของเจ้าของข้อมูล

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้มีวัตถุประสงค์หลักในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในข้อมูลข่าวสาร สาระสำคัญอีกประการหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้แก่ ผู้ทรงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่ในพระราชบัญญัตินี้จะหมายความถึง "เจ้าของข้อมูล" โดยให้ความหมายไว้ว่า บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นเจ้าของหรือครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลของตน โดยไม่รวมถึงนิติบุคคลเนื่องจากนิติบุคคลนั้นเป็นเพียงบุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้น ข้อมูลของนิติบุคคลนั้นสามารถถูกตรวจสอบได้โดยเปิดเผยจากทะเบียนนิติบุคคล และรายงานผลการดำเนินการของนิติบุคคลประจำปี รวมทั้งมีกฎหมายอื่นๆ ที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลของนิติบุคคลไว้แล้ว นอกจากนั้นร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้มุ่งที่จะให้ความคุ้มครองบุคคลธรรมดาเป็นหลัก จึงมิได้รวมนิติบุคคลไว้ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้

เมื่อเจ้าของข้อมูลเป็นผู้ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนแก่หน่วยงานที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ เพื่อดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้เกิดการตรวจสอบว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของ

ข้อมูลให้มันถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัยอยู่เสมอหรือไม่ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้จึงได้กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลไว้ ดังต่อไปนี้

- เข้าตรวจดูข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ขอสำเนาหรือขอสำเนารับรองถูกต้องข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้
- ขอให้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนให้ถูกต้อง สมบูรณ์ หรือทันสมัย
- ขอให้ระงับการใช้หรือเปิดเผย กรณีที่ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนไม่ถูกต้อง ความความเป็นจริง
- ขอให้ลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลที่พ้นระยะเวลาการเก็บรวบรวมหรือไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าความจำเป็นตามวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

นอกจากนั้น ยังได้กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลในกรณีที่หน่วยงานดำเนินการประมวลผลโดยมิชอบหรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือมีการประมวลผลไว้ไม่เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หรือเกินกว่าความจำเป็น เจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้หน่วยงานดำเนินการระงับใช้ ลบ ทำลาย หรือข้อมูลเหล่านั้นเสีย หรือเปลี่ยนเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุถึงเจ้าของข้อมูลก็ได้ โดยแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อดำเนินการ และในกรณีที่หน่วยงานหรือนายทะเบียนกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการใดที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าของข้อมูลหรือผู้ซึ่งได้รับความเสียหายมีสิทธิร้องเรียน โดยยื่นคำร้องเรียนต่อนายทะเบียนได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการกระทำหรือการละเว้นไม่กระทำการดังกล่าว รวมทั้งในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการใดๆเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการอาจสั่งให้นายทะเบียนชี้แจงหรือให้ข้อมูลได้

ถ้านายทะเบียนไม่ดำเนินการชี้แจงหรือให้ข้อมูล หรือผลการชี้แจงหรือให้ข้อมูลนั้นแสดงถึงเหตุดังกล่าว คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้แก้ไขหรือระงับการกระทำดังกล่าวเสียก็ได้ และหากการกระทำของนายทะเบียนดังกล่าวมีผลให้ไม่สามารถแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการนั้นได้ ก็ได้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ทำลายข้อมูลส่วนบุคคลนั้น โดยแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้

เปลี่ยนนายทะเบียนของหน่วยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นด้วยก็ได้ และหากกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนที่อาจเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม คณะกรรมการอาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการแทนก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้หน่วยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นทราบเป็นหนังสือพร้อมเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว สำหรับค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานหรือนายทะเบียนนั้นให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบ

(4) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เครื่องมือที่สำคัญได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ที่จะเป็นตัวกลางในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้จึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่สำคัญของพนักงานเจ้าหน้าที่ ไว้ดังนี้

- เรียกให้บุคคลใดมาให้อภัยคำหรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลตามพระราชบัญญัตินี้ ในระหว่างเวลาทำการของผู้ดำเนินการประมวลผลนั้น เพื่อตรวจสอบว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ รวมทั้งตรวจดูเอกสารและหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ตรวจสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการร้องเรียน โดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันควร
- ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสาร หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการร้องขอ

อำนาจหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่จะเป็นมาตรการหนึ่งที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลและผู้อื่นที่เกี่ยวข้องที่อาจได้รับความเสียหาย หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(5) มาตรการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าหน่วยงานที่จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้มีเป็นจำนวนมากและแตกต่างกัน การประมวลผลข้อมูลในปัจจุบันเพื่อความรวดเร็ว ถูกต้อง สมบูรณ์และทันสมัย รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบก็มีความจำเป็น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการประมวลผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเดียวกันในการประมวลผลของหน่วยงาน ตลอดจนภาครัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว อันเป็นมาตรการในการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลประการหนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้จึงได้กำหนดมาตรการส่งเสริมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นโดยหน่วยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล อาจขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานได้ ดังต่อไปนี้

- ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและให้คำปรึกษาในการดำเนินการประมวลผลหรือการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง
- อบรมพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประมวลผลหรือการดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยในการพิจารณาคำขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนนั้น คณะกรรมการจะพิจารณาตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีในขณะนั้น ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจขอความร่วมมือจากส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วยก็ได้

(6) ความรับผิดทางแพ่ง

เนื่องด้วยหลักการที่สำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ การปกปิดเป็นหลักทั่วไป การเปิดเผยเป็นข้อยกเว้น รวมทั้งความถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัยของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเรื่องประการสำคัญ ดังนั้น หากมีการดำเนินการใดๆเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น จึงได้กำหนดให้หน่วยงานหรือผู้เก็บรวบรวมหรือผู้ครอบครองหรือควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะกระทำนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของบุคคลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าการดำเนินการเช่นนั้นเกิดจาก

- (1) เหตุสุดวิสัย
- (2) การกระทำตามกฎหมายหรือตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
- (3) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนั้น การเกิดความเสียหายดังกล่าวหากรัฐต้องเข้าดำเนินการใดๆเพื่อให้บรรเทาหรือแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวที่หน่วยงานหรือผู้เก็บรวบรวมหรือผู้ครอบครองหรือควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะต้องชดใช้ ให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณีได้ใช้จ่ายตามความจำเป็นแก่การป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นด้วย

(7) การพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีข้อขัดแย้งเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลในความรับผิดชอบ

ตามที่กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่าปัจจุบันกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลมีอยู่บ้าง (เช่น พระราชบัญญัติการประกอบข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ฯลฯ เป็นต้น) แต่เป็นการกำหนดขึ้นเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายฉบับนั้นๆ มิได้กำหนดให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปเฉกเช่นหลักการตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... ฉบับนี้

ดังนั้นในทางปฏิบัติจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหาว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในบังคับที่จะต้องดำเนินการตามมาตรการของกฎหมายฉบับใดเป็นหลัก และหน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... นี้จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณากรณีที่เกิดปัญหาดังกล่าว และมีใช้เป็นคณะกรรมการถาวร หากแต่นายกรัฐมนตรีจะแต่งตั้งเมื่อมีปัญหาเป็นเรื่องๆ และเมื่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลพิจารณาวินิจฉัยมีมติเป็นเช่นใดแล้ว ให้มีผลผูกพันผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการฯ ที่พิจารณาวินิจฉัยนั้น ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... ที่จะจัดให้มีขึ้นจะต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างภาระของภาคธุรกิจและภาคเอกชนในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเอกชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูล

4.5.2 การบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะ (sectoral laws) เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในแต่ละประเด็นปัญหา เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา

แม้ในปัจจุบัน สิทธิส่วนบุคคลบางประการของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนจะได้รับความคุ้มครองแล้วโดยบทบัญญัติของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (เช่น ห้ามกระทำการล่วงละเมิดทางเพศ) แต่สิทธิส่วนบุคคลในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ของลูกจ้างยังไม่มี การให้ความคุ้มครอง ดังนั้น รัฐจึงควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายคุ้มครองแรงงานและผลักดันกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้มีผลใช้บังคับ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากการใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย

ขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนเป็นการเฉพาะ จากการศึกษาขอบเขตการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญนั้นพบว่า มีเพียงหลักการแห่งสิทธิในความเป็นส่วนอยู่บุคคลเท่านั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องละเมิดนั้นมีข้อจำกัดสิทธิที่ทำให้ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนได้ คือ กรณีที่ไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น กล่าวคือ ในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตัวลูกจ้างโดยตรงและในขณะเดียวกันนั้น นายจ้างก็ใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์กระทำกับตัวทรัพย์สินของตนนั้น ซึ่งการที่นายจ้างแทรกแซงการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถอ้างหลักการกรรมสิทธิ์ได้ ดังนั้น ไม่ถือว่าเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย จึงไม่สามารถปรับใช้มาตรา 420

ว่าด้วยละเมิดได้ ในขณะที่เดียวกันประมวลกฎหมายอาญาก็มีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนจากการถูกแทรกแซงในการติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ กล่าวคือ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ การใช้กล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV ในสถานที่ทำงาน และการเข้าดูการใช้อินเทอร์เน็ตและการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์(อีเมล) ของลูกจ้างนั้น จะเป็นการกระทำความผิดทางอาญาก็ต่อเมื่อ มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีต่อบุคคลอื่น ดังนั้น หากมีการแทรกแซงการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลนั้น ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายคุ้มครองแรงงานให้มีมาตรการในการสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ลูกจ้าง และในขณะเดียวกัน นายจ้างต้องใช้มาตรการดังกล่าวอย่างระมัดระวัง⁶²

ส่วนการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างในสถานประกอบการเอกชนในประเทศไทยนั้น ยังไม่มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองเป็นการเฉพาะ ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อการละเมิดความเป็นอยู่ส่วนบุคคลในข้อมูลข่าวสารนั้น จึงส่งผลให้มีความจำเป็นที่รัฐจะต้องออกกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป เพื่อกำหนดมาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล รักษาข้อมูล ทำลายข้อมูล ฯลฯ เป็นต้น และลูกจ้างในฐานะที่เป็นปัจเจกชนคนหนึ่งก็จะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าว⁶³

⁶² สัมภาษณ์ นายรัชชัย ผลเจริญ, เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน, 28 มีนาคม 2549.

⁶³ สัมภาษณ์ นางบังอร แสงงาม, เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างกลางศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย, 30 มีนาคม 2549.